

کولیت اولسروز یک بیماری التهابی و خونریزی دهنده است که دیواره روده بزرگ و راست روده را درگیر می کند . در کولیت اولسروز دیواره روده دچار التهاب و زخم می شود و مناطق زخم شده شروع به خونریزی می کنند، علاوه بر این ممکن است در این محل ها آبسه نیز تشکیل شود. همچن ین در نتیجه این تغییرات جذب مواد غذایی با اختلال روبرو می گردد و باعث سوء تغذیه می شود. بیماری از رکتوم(انتهای روده) شروع و تا کولون پیشرفت می کند . این بیماری دوره- های عود (بازگشت) و بهبود دارد . حداکثر شیوع آن در سنین ۴۰-۲۰ سالگی می باشد.

علل کولیت اولسروز

علت واقعی آن هنوز شناخته نشده است سابقه خانوادگی یک عامل مهم است ولی اختلالات خودایمنی ممکن است نقش داشته باشند.

در این نوع اختلالات سیستم ایمنی بدن بر علیه خودش مواد دفاعی (آنتی بادی) تولید می کند.

استرس علت بیماری نیست اما هرگونه استرس بیماری را وخیم تر می کند.

علائم

- خونریزی از رکتوم(انتهای روده)
- دفع موکوس(بلغم) و چرک
- اسهال و استفراغ
- انقباض شدید و دردناک ناحیه مقعد و نیاز به دفع فوری مدفوع
- رنگ پریدگی؛ خونریزی باعث کم خونی و در نتیجه رنگ پریدگی می شود.
- درد شکم؛ که گاهی بصورت درد متناوب و شدید است.
- بی اشتهایی
- کاهش وزن
- تب
- خستگی

این بیماری گاهی همراه با مشکلات دیگر مثل بثورات پوستی (دانه های پوستی)، التهاب مفاصل، بیماریهای کبدی و التهاب چشم می باشد.

تشخیص

- آزمایش خون ؛ کم خونی را مشخص می کند.
- کولونوسکوپی؛ در این روش پزشک یک لوله باریک و قابل انعطاف مجهز به دوربین را از طریق مقعد وارد روده بزرگ می کند و روده بزرگ را بطور مستقیم و از نزدیک معاینه و بررسی می کند. گاهی یک نمونه از روده بزرگ نیز برداشته می شود و جهت قطعی شدن تشخیص به آزمایشگاه فرستاده می شود.
- عکس رادیولوژی؛ که پس از تنقیه با ماده حاجب انجام می شود.
- آزمایش مدفوع؛ مدفوع از لحاظ وجود خون مورد بررسی قرار می گیرد.
- سی تی اسکن شکم

درمان

تلاش بر این است که با کاهش فعالیت، رژیم غذایی مناسب و تجویز دارو بیماری کنترل شود که هر کدام به تفصیل در زیر توضیح داده شده است. در صورت کنترل نشدن بیماری با این روش ها عمل جراحی ضرورت پیدا می کند و باید منطقه درگیر شده برداشته شود.

♦ کاهش فعالیت

در زمان حمله های کولیت، استراحت کافی باعث کاهش حرکات روده، کاهش اسهال و کاهش مصرف انرژی می شود بنابراین در این زمان باید استراحت بیشتری داشته باشی.

♦ رژیم غذایی

• در صورت بروز علائم (در زمان عود و فعال شدن بیماری) رژیم غذایی باید طوری تنظیم شود که مانع از بروز اسهال شود، انرژی لازم را تأمین کند و روند بهبود

زخم ها را تسریع بخشد. بکار گرفتن توصیه های غذایی زیر به کنترل اسهال کمک می کند.

- غذاهایی که باعث تحریک و افزایش حرکات روده می شود مثل فرآورده های لبنی ، غذاهای سرخ شده و ادویه دار، میوه جات ، سبزیجات و غلات سبوس دار (نان معمولی) از برنامه غذایی باید حذف گردند.
- ویتامین های تجویز شده توسط پزشک را مصرف کنید.
- از نوشیدن نوشابه های گازدار، کافئین دار مثل قهوه و چای و الکل اجتناب کنید .
- از خوردن غذاهایی که بسیار داغ و یا سرد می باشند اجتناب کنید زیرا باعث تولید گاز می شود.
- وعده های غذایی کوچک باشد ولی دفعات غذاخوردن را بیشتر کنید.
- از غذاهایی که دوست دارید به عنوان میان وعده استفاده کنید.
- بهداشت دهان را رعایت کنید . حداقل دو بار مسواک بزنید و هرشب نخ دندان بکشید.
- اگر بی اشتها هستید میز یا سفره غذایی زیبا باعث تحریک اشتها می شود.
- اگر اسهال شدید بود مایعات مثل آب، آب میوه ، آبگوشت بدون چربی ، چای کم رنگ بنوشید باید مراقب باشید که دچار کم آبی نشوید و مایعات دفع شده را با نوشیدن بیشتر مایعات جبران کنید.
- ممکن است غذای جامد باعث دردهای شدید شکم شود در این صورت از خوردن این غذاها اجتناب کنید.
- توصیه های زیر را جهت پیشگیری از زخم شدن ناحیه مقعد به علت اسهال بکار ببندید. بعد از هر بار اجابت مزاج خود را بشویید و از جلو به عقب خشک کنید. در صورت وجود هرگونه مشکل در امر مراقبت از پوست با پزشک مشورت کنید.

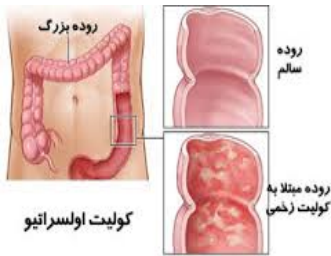
♦ دارودرمانی

داروهای تجویز شده باعث کاهش التهاب و در نتیجه تسکین علائمی مثل اسهال، درد و خونریزی می شوند. ممکن است یک یا چند داروی زیر برای شما تجویز شود.

بیمارستان شهدای پاکدشت

کولیت اولسروز (بیماری التهابی روده)

کولیت اولسراتیو

تهیه و تنظیم: واحد آموزش بیمارستان

بهار 95

کاهش اضطراب

گرچه اضطراب علت بروز این بیماری نیست، اما استرس باعث بدتر شدن علائم می شود. بنابراین بکار گرفتن راههای کاهش اضطراب مثل تکنیکهای آرام سازی و یوگا باعث کاهش علائم می شود.

درمان جراحی

در مواردی که درمان های فوق موثر نباشد و کولیت اولسروز شدید باشد، جراحی انجام خواهد شد در این گونه موارد روده بزرگ بصورت کامل و یا قسمتی از آن برداشته می شود و در بعضی موارد دهانه ی روده به سطح شکم آورده می شود و یک سوراخ جهت خروج مدفوع ایجاد می شود که به آن ایلئوستومی یا کولوستومی می گویند.

پیش آگهی:

بعضی از بیماران یک حمله کولیت اولسروز دارند و به دنبال آن برای ماهها یا سالها هیچ علامتی ندارند اما در بیشتر موارد، احتمال عود مجدد وجود دارد. معمولاً این بیماری با رژیم غذایی و داروئی کنترل می شود. احتمال بروز سرطان کولون در این بیماران بیش از سایر افراد می باشد.

نکته

در صورت بروز علائم، برنامه درمانی و ویزیت با پزشک را به طور دقیق پیگیری کنید.

منابع:

- http://www.mdconsult.com/das/pdxmd/body/349031943-4/1338439418?type=med&eid=9-u1.0-1_mt_10176922-
- Smeltzer & Bare.(2010).Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical in Nursing. 10 ed. Lippincott Williams and Willkins.

پردنیزلون

این دارو از دسته «استروئیدها» می باشد و باعث کاهش التهاب و در نتیجه تسکین اسهال، خونریزی و درد می شود باید به خاطر داشته باشید که نباید آن را یک دفعه قطع کنید...

سولفاسالازین

این دارو از دسته «سولفون آمیدها» می باشد و باعث کاهش التهاب و علائم می شود. باید بعد از غذا و همراه با یک لیوان پر آب مصرف شود. قرص را بصورت کامل بلعید؛ نباید آن را خرد یا نصف کنید. تا ۴ ساعت بعد از مصرف دارو از خوردن آنتی اسید، آهن و فولیک اسید پرهیز کنید. ممکن است رنگ اشک، ادرار، و عرق زرد تا نارنجی شود که طبیعی می باشد. در معرض نور مستقیم آفتاب قرار نگیرید زیرا باعث آفتاب سوختگی می شود

علائم زیر را به پزشک گزارش دهید:

کبهر، بثورات پوستی، خارش، زرد شدن پوست، قرمز شدن رنگ ادرار، کبودی و یا خونریزی غیر معمول.

آساکل (Asacol یا Mesalamine)

این دارو از دسته «آمینو سالسیلیک اسید» می باشد و داروی ضدالتهاب است که بصورت خوراکی یا شیاف تجویز می شود. نوع خوراکی باید بصورت کامل بلعیده شود. از خرد کردن یا نصف کردن آن پرهیز کنید. نوع شیاف آن باید برای مدت ۳ ساعت در مقعد باقی بماند. گاهی داروهای دیگر مثل آزاتیوپرین و سیکلوسپورین برای شما تجویز می شود. این داروها باعث سرکوب شدن سیستم ایمنی می شوند. آزاتیوپرین در طولانی مدت به جای پردنیزولون تجویز می شود. از عوارض این داروها افزایش احتمال بروز عفونت و خونریزی می باشد، بنابراین در صورت بروز علائم عفونت مثل تب، گلودرد سوزش ادرار و خونریزی غیر معمول به پزشک مراجعه کنید.